

Základní škola Boženy Němcové Jaroměř
Husovo náměstí 352

Tel. 491812630; fax 491811334; e-mail: zsbn@zsbn.cz;
www.zsbn.cz; PSČ 551 01

**PROGRAM ŠKOLNÍHO
PORADENSKÉHO PRACOVISTĚ
(ŠPP)**

Plán je platný pro období	1. 9. 2024 – 31. 8. 2025
Schváleno ředitelem školy (podpis)	

Program školního poradenského pracoviště

Školní rok 2024/2025

Vypracovala:

*Mgr. Lucie Bohatá, Mgr. Lenka Nejmanová,
Mgr. Lenka Urbancová*

1 Úvod:

Školní poradenské pracoviště slouží k poskytování poradenských a konzultačních služeb pro žáky, jejich zákonné zástupce a pedagogy. Za poskytování poradenských služeb ve škole zodpovídá ředitelka školy, případně jím pověřený zástupce. Školní poradenské pracoviště (ŠPP) při své činnosti vychází zejména z ustanovení vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, která je jedním z prováděcích předpisů ke Školskému zákonu.

Program ŠPP je určen především pro žáky ZŠ Boženy Němcové Jaroměř, svým rozsahem však zahrnuje také poradenskou činnost pro pedagogy školy i pro zákonné zástupce žáků školy.

Koncepce Programu poradenských služeb vznikla na základě systematické práce a spolupráce vedení školy a týmu poradenských pracovníků.

Na realizaci Programu poradenských služeb na škole se podílí poradenští pracovníci školy (výchovný poradce, školní metodik prevence, školní speciální pedagog, logopedická asistentka), zástupkyně ředitele školy a ředitelka školy, dále se podílejí zejména třídní učitelé, vychovatelky, asistenti pedagoga, učitelé výchov, koordinátor ŠVP, učitelé vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, případně další pedagogičtí pracovníci školy. Všichni tyto pedagogové poskytují metodickou a konzultační podporu žákům a jejich zákonným zástupcům a vytváří konzultační tým pro funkční poradenské pracoviště naší školy.

Program ŠPP zabezpečuje poradenské služby na škole s důrazem na spolupráci, informovanost, ochranu osobních dat, důvěrnost jednání a dodržování etického kodexu školních poradenských pracovníků, který je přílohou č. 1.

Odbornou a metodickou podporu poradenským pracovníkům ve škole poskytují pedagogicko-psychologická poradna, speciálně pedagogická centra a střediska výchovné péče.

2 Koncepce:

Cíle:

Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené zejména na:

1. poskytování podpůrných opatření pro žáky s SVP, žáků nadaných a žáků, jejichž rodným jazykem není český, zjišťuje individuální předpoklady pro uplatňování a rozvíjení schopností a nadání žáků
2. prevenci školní neúspěšnosti, posílit průběžnou a dlouhodobou péči o děti s

neprospěchem a vytvořit předpoklady pro jeho snižování (koncepce doučování a mimoškolní přípravy)

3. kariérové poradenství, poradenství k digitalizaci přijímacího řízení a systému přihlašování
4. podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního a jazykového prostředí a s odlišnými životními podmínkami,
5. včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů
6. předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace, vyhodnocování preventivních plánů a aktivit
7. spolupráce a komunikace mezi školou a rodiči
8. spolupráce s ostatními zařízeními v poradenském systému (PPP, SVP, SPC, OSPOD)
9. metodická podpora učitelů

3 Tým školního poradenského pracoviště:

Členy týmu školního poradenského pracoviště jmenuje ředitelka školy. Vedením a koordinací týmu a speciálně pedagogické péče je pověřen speciální pedagog. Pracovníci ŠPP jsou podřízeni zástupkyni ředitele školy. Obsah činností pracovníků školního poradenského pracoviště vymezuje §2 Vyhlášky MŠMT č.72/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Náplň práce vyplývá z dokumentu „Standardní činnosti výchovného poradce, metodika prevence a školního speciálního pedagoga, která je v plném znění uvedena jako příloha č. 3 k vyhlášce č. 72/2005 Sb. Do standardní činnosti poradenských pracovníků školy jsou zahrnuty služby poskytované žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům.

Podmínkou pro poskytnutí školní poradenské služby nezletilému žákovi je souhlas jeho zákonných zástupců. Souhlasu zákonného zástupce není třeba v případech, kdy je ohroženo duševní nebo tělesné zdraví žáka nebo osob v jeho okolí a v případech, kdy soud požádá o psychologické vyšetření žáka.

Výchovný poradce se věnuje zejména problematice kariérového poradenství a procesu integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (včetně integrace žáků nadaných).

Konzultace:

Mgr. Lucie Bohatá - **Konzultační hodiny – pro rodiče**
- čtvrtek – 10 : 55 – 11 : 40 -
jiný termín je možný po telefonické nebo

písemné (e-mail – bohalu@zsbn.eu) domluvě

- **pro žáky** – čtvrtek – velká přestávka

Kde – školní poradenské pracoviště (přízemí)

Školní metodik prevence pracuje především v oblasti prevence rizikového chování.

Konzultace:

Mgr. Lenka Nejmanová - **Konzultační hodiny - pro rodiče** –

čtvrtek – 8 : 55 – 9 : 40

- jiný termín je možný po telefonické nebo písemné (e-mail – nejmle@zsbn.eu) domluvě

- **pro žáky** – čtvrtek – velká přestávka

Kde – Školní poradenské pracoviště (přízemí)

Školní speciální pedagog se věnuje péči o žáky se speciálními potřebami, jazykovou bariérou a žáky s výukovými obtížemi, vytváří systém včasné identifikace těchto žáků, koordinuje péči tyto žáky. Dále se věnuje metodické podpoře učitelů, zajišťuje krizovou intervenci.

Mgr. Lenka Urbancová - **Konzultační hodiny**

pro rodiče MB

čtvrtek – 7 : 30 – 8 : 00 - podkroví – polytechnická učebna

(jiný termín je možný po telefonické nebo písemné (e-mail – urbale@zsbn.eu) domluvě)

pro rodiče VB

pondělí – 7 : 30 – 8 : 00 - přízemí, pracoviště ŠPP, dveře č. 16

(jiný termín je možný po telefonické nebo písemné (e-mail- urbale@zsbn.eu) domluvě)

pro žáky MB

čtvrtek – velká přestávka (podkroví – polytechnická učebna)

pro žáky VB

pondělí – velká přestávka (přízemí – pracoviště ŠPP, dveře č. 16)

kontakt na telefon je uveden na webu školy www.zsbn.cz (záložka rodiče – školní speciální pedagog)

Logopedická asistentka zajišťuje ve spolupráci s logopedem nápravu řeči dětí mladšího školního věku.

Mgr. Lenka Dihenesčíková - dihele@zsbn.eu

Konzultační hodiny členů konzultačního týmu poradenských pracovníků školy jsou po předchozí dohodě během celého týdne.

Kvalifikační standardy poradenských pracovníků jsou specifikovány Zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

Personální zajištění poradenské služby:

Poradenská služba	Zodpovědný pracovník
Prevence školní neúspěšnosti	třídní učitel, učitelé jednotlivých předmětů, výchovný poradce, školní speciální pedagog
Prevence rizikového chování	třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, školní speciální pedagog, ředitelka školy
Kariérové poradenství	Výchovný - kariérový poradce, třídní učitel
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami	školní speciální pedagog, výchovný poradce, třídní učitel, učitelé jednotlivých předmětů
Žáci nadaní a mimořádně nadaní	výchovný poradce, třídní učitel, koordinátor ŠVP ZV, učitelé jednotlivých předmět, školní speciální pedagog
Žáci s jazykovou bariérou	školní speciální pedagog, pověřený pracovník (Mgr. N.Horodecká), třídní učitel, učitelé jednotlivých předmětů
Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními	ředitelka školy, školní speciální pedagog, výchovný poradce, školní metodik prevence
Spolupráce se zákonnými zástupci žáků	třídní učitel, učitelé jednotlivých předmětů, výchovný poradce, speciální pedagog, školní metodik prevence, ředitelka školy
Další vzdělávání pedagogických pracovníků	ředitelka školy

Seznam příloh:

- 1 Etický kodex pracovníka ŠPP
- 2 Školní preventivní program
- 3 Plán výchovného poradce
- 4 Prevence školní neúspěšnosti
- 5 Plán speciálního pedagoga

Příloha č. 1

**ETICKÝ KODEX
PRACOVNÍKŮ ŠPP**

Nadřazenost zájmů klientů.

Prvořadou zodpovědností pracovníka ŠPP je jeho zodpovědnost vůči klientům. Měl by klientům sloužit s oddaností, loajalitou, odhodláním a s maximálním vynaložením svých odborných dovedností a schopností.

Neměl by zneužívat vztahů s klienty k osobnímu prospěchu.

Neměl by praktikovat, přehlížet, napomáhat nebo se podílet na jakékoliv formě diskriminace na základě rasy, barvy pleti, pohlaví, sexuální orientace, věku, náboženství, národnosti, rodinného stavu, politického přesvědčení, psychického nebo fyzického handicapu nebo jakéhokoliv jiného zaměření, osobní vlastnosti, postavení nebo stavu.

Měl by se vyhnout vztahům nebo závazkům, které jsou v rozporu se zájmy klientů. Měl by klientům podávat přesné a úplné informace ohledně rozsahu a charakteru služeb, které jim může poskytnout.

Důvěrnost informací a ochrana soukromí.

Pracovník ŠPP by měl respektovat soukromí klientů a důvěrnost veškerých informací získaných v průběhu poskytování odborných služeb.

Jiným osobám by měl důvěrné informace poskytnout bez souhlasu klientů pouze ze závažných odborných důvodů, s výjimkou pedagogického sboru zařízení.

Měl by klientům umožnit přiměřený přístup k jakýmkoliv záznamům, které se jich týkají, jsou součástí jejich osobní dokumentace a byly pořízeny v průběhu činnosti sociálního pracovníka.

Pracovník umožní klientům přístup k těmto záznamům.

Práva a prospěch klienta

Při poskytování poradenských služeb má mít klient právo na bezpečnost, naprostou diskrétnost a zachování profesionálního tajemství. Poskytování poradenských služeb předpokládá nestrannost a respektování klientových práv a nepřipouští finanční, sexuální, emocionální ani jakékoli jiné zneužívání klienta.

Podmínky poradenské služby, kvalifikace a odborné kompetence člena, který tuto službu poskytuje, musí být klientovi jasné od samého počátku jejího poskytování. Veškeré změny musí být s klientem projednány napřed.

Před vlastním zahájením je pracovník ŠPP povinen poskytnout klientovi jasnou informaci o charakteru služby, postupech, o předvídatelných rizicích, která může klientovi přinést poskytování služby, stejně jako o rizicích vyplývajících z toho, když poradenská služba nebude poskytnuta.

Poradenská služba je poskytována pouze za předpokladu písemného souhlasu klienta nebo jeho zákonného zástupce.

Klient má v průběhu poskytování služby zaručeno naprosté soukromí. Nesmí být nikým dalším pozorován.

Klient má právo na to, aby s ním bylo v průběhu poskytování služby jednáno s respektem a důstojností.

Povinností pracovníka je poskytnout žákovi, studentovi možnost přehledu o účelu a

významu jednotlivých postupů užívaných při poskytování služby.

Měl by se ze všech sil snažit maximálně podporovat svobodné rozhodování klientů.

Neměl by podnikat žádné kroky, které by porušovaly nebo omezovaly občanská nebo zákonná práva klientů.

Omezení vyplývající z profese

a) Školní poradenský pracovník poskytuje pouze ty služby, které spadají do jeho odborné kompetence. Své vzdělání, kvalifikaci, kompetence a zkušenosti nezakresluje.

b) Je si vědomi omezení, která patří k jeho profesi, a v případě potřeby zve ke spolupráci odborníky jiných profesí. V tomto bodě je implicitně zahrnut předpoklad, že výchovný poradce zná obecnou sféru kompetencí jiných odborníků, které žádají o spolupráci.

Profesní vymezení

Školní poradenský pracovník se orientuje v aktuální školské a další potřebné legislativě (ve školském zákoně a příslušných směrnicích, vyhláškách a metodických pokynech). Pokud jsou administrativní předpisy a nařízení v rozporu s etickými principy, vyvíjejí snahu tyto neshody a rozdíly odstranit. Pokud v tomto úsilí pracovník neuspěje, měl by dát přednost etickým principům.

Výkon profese (profesionální praxe)

Profesionální vztahy

a) Žáci a studenti

1. Pracovník ŠPP považuje za prvořadou a klíčovou záležitost zájmy dětí, žáků a studentů, které má v péči.

2. Zajišťuje, aby děti, žáci a studenti chápali podstatu a cíl spolupráce s pracovníkem ŠPP či intervence v co nejvyšší míře (s ohledem na věk, mentální úroveň a schopnosti klientů).

3. Nevyužívá ke svému osobnímu prospěchu profesionální vztahy, které mají s klienty či spolupracujícími osobami.

b) Rodiče

1. Pracovník ŠPP vysvětluje rodičům nebo zákonným zástupcům podstatu spolupráce nebo profesionální intervence, které se týkají jejich dítěte.

2. Pracovník ŠPP seznamuje rodiče či zákonné zástupce s vypracovaným Individuálním vzdělávacím plánem (u integrovaných žáků, studentů).

3. Pracovník ŠPP projednává s rodiči nebo zákonnými zástupci plány podpory jejich dítěte a způsob spolupráce.

c) Vztahy k odborníkům jiných profesí

1. Pracovník ŠPP se snaží navázat a udržet kooperativní pracovní vztahy s odborníky příbuzných profesí a přistupuje k nim se stejným respektem a ochotou ke spolupráci, jako ke kolegům ze své profese.
2. Zná okruh kompetencí a hranice kompetencí u odborníků příbuzných profesí

Základní škola Boženy Němcové Jaroměř
Husovo náměstí 352

Tel. 491812630; fax 491811334; e-mail: zsbn@zsbn.cz;
www.zsbn.cz; PSČ 551 01

Příloha č.: 2

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

**Program prevence rizikového chování Základní školy Boženy Němcové
v Jaroměři**

Školní rok 2024/2025

Vypracovala: Mgr. Lenka Nejmanová

1. Úvod

Tento preventivní program (dále jen „PP“) je součástí programu školního poradenského pracoviště a vychází z dokumentů:

- Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v nejnovějším znění, § 29,
- Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních čj. 21291/2010-28,
- Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních čj. 21149/2016,
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027
- Strategie prevence kriminality na léta 2022- 2027
- Koncepce školské primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Královéhradeckého kraje na období 2019-2024
- Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví čj. 10194/2002-14
- Metodické doporučení ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, (č. j. MSMT-780/2024-1) z 5. 2. 2024
- Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Školní vzdělávací program (dále jen „ŠVP“) pro základní vzdělávání „Otevřená škola“ aneb učíme se pro život.

Jedná se o problematiku projevů rizikového chování, která se dotýká dětí na základní škole. PP byl vytvořen pro potřeby základní školy a při jeho vypracování bylo čerpáno z předchozích preventivních akcí této školy, z konkrétních potřeb ročníků a dále z připomínek a návrhů jednotlivých pedagogů. Konkrétní projevy rizikového chování jsou průběžně sledovány a vyhodnocovány. Tento program se vzhledem k vyvíjejícím se situacím může modifikovat a upravit podle potřeb žáků, rodičů a pedagogického sboru.

Při řešení konkrétní situace se řídíme příslušnými zákony a dokumenty, které jsou určeny k primární prevenci, a které jsou součástí dokumentace školního metodika prevence.

2. Charakteristika školy

2.1. Adresa a kontakty

Základní škola Boženy Němcové Jaroměř,
Husovo náměstí 352,
551 01 Jaroměř
Telefon: (+420) 491 812 630

Fax: (+420) 491 811 334
E-mail: zsbn@zsbn.cz
IČ: 70926662
Web: www.zsbn.cz

2.2. Úplnost

Základní škola Boženy Němcové v Jaroměři je úplná základní škola, kterou ve školním roce 2024/2025 navštěvuje 533 žáků.

2.3. Umístění školy

Škola je rozdělena na dvě budovy, což se dlouhodobě jeví za velmi výhodné. Žákům prvního stupně zajišťuje tvůrčí prostředí, dětem ve vyšších ročnících naopak možnost klidného studia. Ke škole patří spádové obce Velichovky, Rožnov, Hustířany, Jezbiny a Semonice. Kromě těchto obcí žáci dojíždějí i z jiných míst: např. Černožice, Litič, Hořenice, Brod, Vestec-Zaloňov, Josefov, Jasenná. Škola má vyhláškou města stanovený spádový obvod.

2.4. Materiální, prostorové a technické podmínky

V budově I stupně mají žáci k dispozici počítačovou učebnu, polytechnickou učebnu, sportovní hřiště s umělým povrchem, relaxační trampolínu a školní družinu s kapacitou 150 žáků.

V budově školy II. stupně ke zkvalitnění výuky jednotlivých předmětů slouží odborné učebny, tj.: učebna informatiky, jazyková laboratoř, učebna fyziky a chemie, výtvarné výchovy, hudební výchovy, přírodopisu a zeměpisu, cvičná kuchyně, školní dílna, tělocvična a multimediální učebna.

V době volna a o přestávkách mohou žáci využívat prostory školy. Podle předem daného rozpisu využívají žáci o přestávkách stolní fotbálek a o velkých přestávkách ping pongový stůl v předsálosti tělocvičny. Pro žáky 5. ročníků je zřízen na budově II. stupně školní klub.

Všichni vyučující mají své kabinety vybavené knihovnami s odbornou literaturou a PC, mají volný přístup k internetu, na kopírku, tiskárnu. Společně se scházejí ve sborovně. Škola nemá vlastní školní jídelnu, žáci se stravují ve školní jídelně Na Karlově.

2.5. Charakteristika pedagogického sboru

Na škole pracují potřebně kvalifikovaní pedagogičtí pracovníci. Většina učitelů se snaží dále vzdělávat, absolvovali školení počítačové gramotnosti, jazykové kurzy, semináře s tematikou týmové spolupráce a formativního hodnocení. Někteří vyučující využívají možnosti mentorské pomoci při jejich profesním rozvoji (projekt „Místní akční plán vzdělávání na Jaroměřsku“). Na I. a II. stupni pracuje čtrnáct asistentů pedagoga.

Škola má vlastního speciálního pedagoga a úzce spolupracuje s psychologem z Pedagogicko-psychologické poradny (dále jen „PPP“) Náchod.

Jednou z priorit školy byla a je podpora specializačního studia pro výkon specializačních činností - koordinátora informační a komunikativní technologie, výchovného poradce,

školního metodika prevence a environmentální výchovy. Všichni výše jmenovaní splňují zákonné požadavky pro tento výkon.

2.6. Analýza současného stavu

Analýza četnosti projevů rizikového chování žáků ve škole je důležitá pro zjištění aktuálního stavu, stanovení příčin rizikového chování a vytýčení cílů prevence.

Ke zjištění současného stavu byly použity dotazníky třídních učitelů, sociometrická šetření ve vybraných třídách, evidence školního metodika prevence a vstupní dotazník programu Kiva. Dále byly zahrnuty závěrečné zprávy lektora primární prevence „Úcta k životu“, který v minulém školním roce zrealizoval podle požadavků třídních učitelů preventivní programy na I. Stupni.

3. Cíle

3.1. Dlouhodobé cíle

Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči projevům rizikového chování (viz metodické doporučení MŠMT č. j. 21291/2010-28), snaha vést děti ke správným postojům a návykům vedoucím ke zdravému životnímu stylu.

Ve spolupráci s rodinou vychovat člověka zodpovědného a schopného samostatných rozhodnutí.

Dále pak:

- rozšířit informovanost žáků v oblasti projevů rizikového chování
- podporovat osobnostní rozvoj (posilovat sebejistotu, schopnost čelit sociálnímu tlaku, stresům)
- podporovat schopnost říci NE (zaměření na komunikační dovednosti, sebepoznání, sebehodnocení)
- zkvalitnit klima a prostředí školy
- využívat nové metody ke zjišťování stavu ve škole
- zařadit projekty externích pracovníků
- zvyšovat informovanost pedagogů o situaci ve škole (porady)
- zajistit odborné vzdělání pedagogů v oblasti primární prevence a komunikace (školení)
- spolupracovat s žáky, rodiči, pedagogy a organizacemi v oblasti primární prevence

3. 2 Krátkodobé cíle

Na základě četnosti řešených problémů v loňském školním roce bude pozornost a snaha zaměřena na podporu budování dobrých vztahů ve třídě a tzv. wellbeing. Pokračovat bude i snaha udržet nízký počet neomluvených hodin a důsledné řešení záškoláctví s vědomím rodičů. V loňském školním roce došlo k několika případům, kdy se řešily problémy nesprávného či nebezpečného chování ve virtuálním prostředí (jednalo se o situace z mimoškolního prostředí, ale souvislosti se přenášely i do školy), a tak bude dalším cílem preventivně působit na žáky v této oblasti. V loňském školním roce se objevily případy nevhodného chování vůči pedagogickým pracovníkům a také několik případů spojených s vlastněním či užíváním tabákových výrobků ve školních prostorách. Toto rizikové chování

bude také součástí zvýšeného preventivního zájmu.

Za nástroje byly zvoleny následující prostředky:

- spolupráce s rodiči (prokazatelné poučení o způsobu omlouvání zameškaných hodin)
- systém sankcí za záškoláctví
- výchovné pohovory s žáky
- konání výchovných komisí ve škole za účelem úpravy režimu způsobu omlouvání zameškaných hodin
- pravidelné zpracování dokumentace o absenci žáků
- spolupráce s orgány sociálně-právní ochrany dětí, Policií České republiky
- třídnické hodiny zaměřené na budování zdravého klimatu ve třídě
- efektivní komunikace k zajištění rychlé informovanosti o možné problémové situaci v třídním kolektivu (zapojení asistentek pedagoga, které mají zejména na II. stupni větší náhled do problematiky soužití třídního kolektivu)
- zvýšit informovanost ohledně využívání bezpečného internetu
- zapojení do Kiva programu

4. Program

Za kontrolu realizace PP zodpovídá školní metodička prevence Mgr. Lenka Nejmanová, která koordinuje jednotlivé aktivity, práci učitelů i externích pracovníků, kteří na naší škole akce vedou. Podílí se také na analýze stavu ve škole a zároveň řešení dílčích problémů.

Při jeho přípravě spolupracuje s vedením školy a členy školního poradenského pracoviště. O průběhu a závěrech jednotlivých aktivit informuje vedení školy.

4. 1 Specifická prevence

4. 1. 1 Preventivní aktivity s realizované pedagogickými pracovníky školy

V souladu s platným ŠVP se žáci druhého stupně seznámí v rámci hodin občanské a rodinné výchovy, etické výchovy, chemie, přírodopisu a na prvním stupni v rámci hodin člověk a jeho svět a člověk a čas s tematickými okruhy:

- rodina a okolí
- zdravá výživa a zdravý životní styl
- hygiena a péče o zdraví
- rozvoj osobnosti
- sebepoznání a sebeuvědomění
- sexualita a sexuální výchova
- návykové látky
- trestní odpovědnost a kriminalita mládeže
- osobní bezpečí

4. 1. 2 Preventivní aktivity realizované externími pracovníky

Naše škola spolupracuje s různými institucemi. Spolupracovali jsme s Městskou policií v

Jaroměři, Policií České republiky, Červeným křížem, PPP Náchod, Křesťanskou akademií mladých, z. s., MP Education a Etickými dílnami Hope4kids. V této spolupráci plánujeme i s menšími změnami pokračovat; případně využijeme dalších nabídek.

Přehled preventivních aktivit v školním roce 2024-2025

Třída	Třídní učitel	Název programu	Časová dotace	Realizátor
1. A	Matějková	Strážci pravidel	2	Úcta k životu
1. B	Rohnová	Strážci pravidel	2	Úcta k životu
1. C	Klapková	Strážci pravidel	2	Úcta k životu
2. A	Hamáčková	O jedné tajuplné jeskyni	2	Úcta k životu
2. B	Suslová	O jedné tajuplné jeskyni	2	Úcta k životu
3. A	Skuhrová	Všechno jde vyřešit	2	Úcta k životu
3. B	Tichá	Všechno jde vyřešit	2	Úcta k životu
4. A	Křížová	Jsme jedna parta	2	Úcta k životu
4. B	Diheneščíková	Všechno jde vyřešit	2	Úcta k životu
4. C	Rapáčová	Sedmero moří internetu	2	Úcta k životu
8. C	Nálevková	Jak zvládat těžkosti	2	Úcta k životu
5. A	Nývtová	Adam a Eva aneb nejsme stejní	1	MP Education
5. B	Sedláčková	Adam a Eva aneb nejsme stejní	1	MP Education
6. A	Míčová	Dospívám aneb život plný změn	1	MP Education
6. B	Rýdlová	Dospívám aneb život plný změn	1	MP Education
6. C	Balcarová	Dospívám aneb život plný změn „Čas proměn	1	MP Education
9. A	Bohatá	Láska bez rizika – HIV /AIDS a jiné	1	MP Education
9. B	Šilinková	Láska bez rizika – HIV /AIDS a jiné	1	MP Education
9. C	Řehák	Láska bez rizika – HIV /AIDS a jiné	1	MP Education
3. A	Skuhrová		2	Úcta k životu
3. B	Tichá	Jsme jedna parta	2	Úcta k životu
4. A	Křížová	Sedmero moří internetu	2	Úcta k životu
4. B	Diheneščíková	Sedmero moří internetu	2	Úcta k životu
4. C	Rapáčová	Všechno jde vyřešit	2	Úcta k životu

- **Stmelovací pobyt** – tento kurz je významnou aktivitou, která každoročně probíhá na naší škole pro žáky šestého ročníku. Kurz je zaměřen na zkvalitnění vztahů ve třídě, na začlenění nových žáků a zlepšení celkového klimatu ve třídě – 3 dny
- 8. ročník: **Sebeobrana** (David Bydžovský – Mě PČR) – prakticky zaměřená beseda, ukázky – 6 vyučovací hodiny
- 1. až 9. ročník: **Program dlouhodobé všeobecné specifické primární prevence rizikového chování** – dle požadavků třídních učitelů - program „Úcta k životu“ - lektor Mgr. Vít Pospíšil
- **MP Education**– sexuální výchova – pro žáky 5., 6. a 9. ročníků

Programy a projekty budou během školního roku doplňovány podle další nabídky a upravovány podle potřeb lektorů a aktuální situace ve škole.

4. 2 Nespecifická prevence

4. 2. 1 Volnočasové aktivity a zájmové vzdělávání

Důležitou součástí preventivních aktivit jsou i činnosti směřující např. k zdravému rozvoji osobnosti, které se odehrávají v době mimo vyučování. Naše škola nabízí využití volného času nejen formou kroužků, ale také spoustou dalších akcí pro děti i rodiče.

I. stupeň:

- Sborový zpěv – Sboreček
- Brousíme si jazýček
- Dramatický kroužek
- Mechatronika
- Stolní tenis

II. stupeň:

- Procvičování z matematiky
- Procvičování z českého jazyka
- Sborový zpěv
- Šachy

Žákům i rodičům zprostředkováváme informace ohledně kroužků, které zajišťují jiné vzdělávací a výchovné organizace v Jaroměři:

- Dům dětí a mládež Klíč Jaroměř-Josefov
- Základní umělecká škola Jaroměř

4. 2. 2 Další aktivity školy

Další aktivity probíhající ve škole slouží nejen pro využití volného času dětí, ale také pro zkvalitnění vzájemných vztahů mezi žáky, pedagogy a rodiči. Z většiny z nich se staly tradice, které s úspěchem probíhají každoročně.

- spaní ve škole
- vánoční besídky tříd
- pasování prvňáčků
- šerpování devátých ročníků
- Akademie školy
- oborový den
- školy v přírodě
- zimní školy v přírodě
- školní výlety
- exkurze

5. Metody a formy

V rámci výuky budou využívány tradiční metody jako je např. výklad, samostatná práce, skupinová práce, projektové vyučování, referáty, práce s knihou, práce s internetem, využití multimédií, slohová práce, diskuse. Dále budou použity následující metody a formy:

- besedy, přednášky, diskuse
- názorné ukázky
- zážitkový program
- individuální, týmová práce s žákem
- situační hry, sociální hry
- třídní akce
- semináře pro pedagogy

6. Spolupráce

Naše škola se skládá ze dvou budov, které spolu nesousedí. Vznikla tedy potřeba vytvořit preventivní tým, který by spolupracoval nejen při tvorbě programu, ale také při jeho realizaci a vyhodnocení. Preventivní tým tvoří: Mgr. Renáta Šponerová (zástupkyně ředitele I. stupně), metodička prevence Mgr. Lenka Nejmanová, výchovná poradkyně Mgr. Lucie Bohatá, zástupkyně ředitele Mgr. Taťána Slezáková a Mgr. Dagmar Balcarová (učitelka občanské a rodinné výchovy). Tento tým konzultuje aktuální situaci v případě, že je potřeba nějaký problém nebo možnost prodiskutovat.

Podle aktuálních potřeb školy vzniklo také Školní poradenské pracoviště, jehož členové se pravidelně schází. Tento tým je tvořen: Mgr. Lenkou Urbancovou (koordinátorkou

pracoviště), metodičkou prevence, Mgr. Lenkou Nejmanovou, výchovnou poradkyní Mgr. Lucíí Bohatou a Mgr. Lenkou Diheneščíkovou, která se věnuje logopedické asistenci.

Vedení školy umožňuje další vzdělávání pedagogických pracovníků a vytváří podmínky pro naplňování cílů PP. Podporuje také všechny preventivní aktivity a dává prostor pro jejich hodnocení na pracovních poradách.

V případě krizové situace s plnou autoritou podpoří a prosadí zájem dítěte.

6. 2 S třídními učiteli a ostatními pedagogickými pracovníky

Pedagogové jsou informováni na pracovních poradách o průběhu a hodnocení aktivit. Třídní učitelé seznamují rodiče na třídních schůzkách a konzultačních odpoledních. Pedagogové mohou individuálně řešit své dotazy a připomínky s členy preventivního týmu.

6. 3 Se zákonnými zástupci

Rodiče, zákonní zástupci žáka, jsou informováni o záměrech, způsobech a metodách preventivních aktivit na třídních schůzkách. Mají možnost konzultací nejen s třídními učiteli, ale také s metodičkou prevence a výchovnou poradkyní. Všechny akce školy se mohou účastnit a pokud mají zájem, mohou se účastnit také výuky po domluvě s konkrétním pedagogem.

6. 4 Spolupráce s odborníky

PPP Náchod, **Mgr. M. Foglarová, Mgr. L. Kubínová**
Křesťanská akademie mladých z. s. – Vít Pospíšil
Lékaři
Policie České republiky,
Městská policie Jaroměř
Městský úřad Jaroměř (OSPOD)

7. Školní poradenské pracoviště

7. 1 Školní metodik prevence

- L. Nejmanová (pracoviště ŠPP)
Konzultační hodiny pro žáky ve čtvrtek o velké přestávce, pro rodiče čtvrtek – 8 : 55 – 9 : 40, jiný termín je možný po telefonické nebo e-mailové (nejmle@zsbu.eu) domluvě.

7. 2 Výchovný poradce

- L. Bohatá (pracoviště ŠPP)
Konzultační hodiny pro žáky ve čtvrtek o velké přestávce, pro rodiče čtvrtek – 10 : 55 – 11 : 40. Na jiném termínu je možné se domluvit e-mailem: bohalu@zsbu.eu nebo telefonicky na číslo školy 491 81 26 30.

7. 3 Příruční knihovna

- nachází se v pracovišti školního poradenského pracoviště (přízemí)
- obsahuje množství titulů s tematikou projevů rizikového chování, které mohou využívat učitelé i žáci, např. časopis Prevence, Bulletin Policie ČR, Třídni učitel

7. 4 Nástěnka

Žáci jsou v průběhu roku seznamováni s jednotlivými tématy nebezpečí projevů rizikového chování a projekty na dané téma, nástěnka také obsahuje důležitá telefonní čísla a kontakty. Je umístěna u přírodovědné učebny v II. patře a další informace jsou na nástěnce u schodů v I. patře.

7. 5 Schránka důvěry

- na I. stupni se nachází u šaten, v prostoru východu z budovy
- na II. stupni je umístěna u zadních vstupních dveří
- e-mailová adresa pro dotazy žáků: prevence.zs@seznam.cz

8. Důležité kontakty a odkazy

8. 1 Kontakty

Školní metodik prevence Mgr. Lenka Nejmanová – e-mail: nejmle@zsbu.eu,

Sdružení Linka bezpečí – tel. 116111, chat – chat.linkabezpeci.cz, emailová poradna – pomoc@linkabezpeci.cz, služba vzkaz domů – 116111, web: www.linkabezpeci.cz

Pedagogicko-psychologická poradna Náchod – e-mail: ppp.nachod@seznam.cz, web: www.pppnachod.cz, tel.: 491426036, 777868411, 777821666

Oddělení sociálně-právní ochrany dětí – Městský úřad Jaroměř – paní Mgr. Petra Šilhánová Hajpišlová - vedoucí odboru – tel. 491847260, e-mail : hajpislova@jaromer-josefov.cz

Středisko výchovné péče Návrat Hradec Králové – tel. 495541, 495221590, e-mail: info@svphk.cz, web: www.svphk.cz

Středisko výchovné péče Kompas Náchod - tel. 491424390, e-mail: svp.kompas@worldonline.cz, web: <http://www.svphk.cz>

8. 2 Poradenská linka pro pedagogy

Telefonická linka je zcela anonymní a je k dispozici na telefonním čísle 841 220 220 (zpoplatněno dle tarifních pásem v rámci České republiky) v pracovních dnech 8:00 - 16:00.

8. 3 Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

Společenství proti šikaně – www.sikana.org

E-Nebezpečí pro učitele – www.e-nebezpeci.cz

Národní centrum bezpečnosti internetu – www.ncbi.cz

Poradna webu Minimalizace šikany – www.minimalizacesikany.cz

Internet poradna – www.internetporadna.cz

kontaktní centrum, které přijímá hlášení týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu – www.Horka-linka.cz

Poradna E-Bezpeci – poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu – www.napisnam.cz

9. Plán vzdělávání v oblasti prevence

V průběhu školního roku se pedagogičtí pracovníci účastní vybraných školení (komunikace, práce v týmu).

10. Evaluace

Cíle programu budou průběžně sledovány. K měření efektivity PP bude použito :

- schůzek preventivního týmu
- sociometrických šetření (www.veskole.cz)
- dotazníků monitorujících situaci u žáků
- jednání na pedagogických radách
- písemných hodnocení akcí žáky
- poznatky z rodičovských schůzek

11. Závěr

PP bude v průběhu školního roku aktualizován a doplněn podle nabídek programů z poraden a dalších institucí. Na konci školního roku bude vyhodnocen a získané závěry budou sloužit jako podklad pro další práci v oblasti primární prevence a budou použity jako základ pro PP na další období.

12. Přílohy

Příloha č. 1 Školní krizový plán

Příloha č. 2 Záznam o pohovoru

Základní škola Boženy Němcové Jaroměř

Příloha č. 1

ŠKOLNÍ KRIZOVÝ PLÁN

V případě výskytu rizikového chování u žáků

Školní rok 2024/2025

Vypracovala:

Mgr. Lenka Nejmanová

Obsah:	
1 ÚVOD	23
2 KRIZOVÉ OBLASTI	24
2.1 Záškoláctví	24
2.2 Šikana a kyberšikana	25
2.3 Agrese ve škole	32
2.4 Nekázeň a překračování školních pravidel	33
2.5 Vandalismus a krádeže	33
2.6 Adiktologie – závislostní chování	34
2.6.1 Alkohol	34
2.6.2 Tabák	35
2.6.3 Omamné a psychotropní látky	36
2.7 Extrémistické chování	36
2.8 Rizikové chování ve sportu a dopravě.....	37
2.9 Sexuálně rizikové chování	38
2.10 Poruchy příjmu potravy a sebepoškozování.....	38
2.11 Týrání a zneužívání dětí	39
2.11.1 Fyzické týrání	39
2.11.2 Sexuální zneužívání	39
2.11.3 Syndrom CAN	40
2.12 Sebeпоškozování	41
2.13 Negativní působení sekt a náboženských hnutí.....	41
3 DŮLEŽITÉ KONTAKTY	42

1 ÚVOD

Krizový plán školy je dokument, který informuje o rizikovém chování žáků ve škole, navrhuje preventivní opatření a poskytuje návod postupu při řešení rizikového chování. Je součástí Školního preventivního programu a je vypracován v souladu s platným zněním Školního řádu.

Krizový plán školy vychází z těchto dokumentů:

- 1. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28*
- 2. Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j. 10194/2002-14*
- 3. Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j.21149/2016*
- 4. Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j. 14423/99-22*
- 5. Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních č.j. 16227/96-22*
- 6. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 21291/2010-28*

V rámci prevence sociálně patologických jevů je třeba věnovat zvýšenou pozornost jakýmkoli změnám v chování či prospěchu, které se u jednotlivce nebo skupiny na škole vyskytnou.

a) Pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném a chráněném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny. O zjištěných poznatcích informovat třídního učitele, příp. ředitele

školy, metodika prevence nebo výchovného poradce.

b) Pokud se změna týká celého kolektivu, přenechat šetření na metodikovi prevence ve spolupráci s třídním učitelem, výchovným poradcem či externím poradenským zařízením. Třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky; zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení.

KRIZOVÝ TÝM:

Ředitelka školy : Mgr. Hana Riegerová

Zástupce ředitele školy : Mgr. Taťána Slezáková, Mgr. Renata Šponerová (I. stupeň)

Metodik prevence: Mgr. Lenka Nejmanová

Výchovný poradce : Mgr. Lucie Bohatá

Speciální pedagog: Mgr. Lenka Urbancová

Naše škola zajišťuje prevenci rizikového chování žáků každoročním vypracováním Minimálního preventivního programu, se kterým jsou seznámeni učitelé, žáci a zákonní zástupci žáků. Na závěr školního roku je MPP evaluován.

Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje na předcházení rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

2 KRIZOVÉ OBLASTI

2.1 Záškoláctví

Záškoláctví je úmyslné zameškávání školního vyučování. Žák se z vlastní vůle nebo se souhlasem rodičů vyhýbá pobytu ve škole. Záškoláctví má dvě základní formy – impulsivní (absence není plánovaná) a plánované (odchod ze školy je pod různými záminkami plánován). Příčinou může být negativní vztah ke škole, vliv rodinného prostředí či způsob trávení volného času.

Primární prevence záškoláctví

- 1) Prostřednictvím školního vzdělávacího programu je třeba posilovat u žáků kladný vztah ke škole, vzdělání, svým spolužákům a učitelům, nabízet pozitivní vzory chování a posilovat zdravé klima školy, nabízet mimoškolní zájmové činnosti.
- 2) Žáky a rodiče je třeba důsledně seznámit se školním řádem. Zákonný zástupce žáka je povinen zajistit, aby žák docházel řádně do školy a vzdělával se. Je povinen dokládat důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování podle podmínek stanovených školou. Důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování musí být škole oznámeny nejpozději do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti žáka. Je-li žák při vyučování indisponován (náhlá nevolnost, horečka, drobný úraz, aj.), informuje ihned třídní učitel, učitel, vedení školy či pedagogický pracovník telefonicky zákonného zástupce a domluví se na dalším postupu. Vždy se musí jednat o osobní převzetí pověřenou osobou. Pokud žák odejde během vyučování ze školy bez uvolnění a nikomu kompetentnímu svůj odchod neoznámí, bude toto řešeno jako neomluvená absence a přešůpek proti školnímu řádu. Zákonný zástupce žáka má povinnost informovat školu o změně zdravotní způsobilosti, krátkodobých i dlouhodobých zdravotních obtížích žáka (alergie, epilepsie, aj.)

A) DOPORUČENÉ RADY PŘI ZJIŠTĚNÍ ZÁŠKOLÁCTVÍ

1. Zjistit příčinu, proč se žák k záškoláctví uchyluje
2. Analyzovat příčiny a zvolit vhodnou strategii k překonání vzniklých obtíží

3. Jednat ve spolupráci s rodiči, získat si je na svou stranu, nikoli k boji mezi školou a žákem
4. Je-li důsledkem neúnosná školní situace, navodit změnu a dlouhodobá opatření k nápravě
5. Je-li záškoláctví ve větším rozsahu (více než 10 neomluvených hodin nebo vysoké množství omluvených hodin za ne vždy jasných okolností) požádat o spolupráci OSPOD nebo SPC, SVP, PPP...
6. Pomoci dítěti k návratu do třídy a kolektivu, k problému se již nevracet
7. Domluvit se s rodiči na pravidelné komunikaci, aby se předešlo opětovnému záškoláctví

B) DOPORUČENÝ POSTUP PŘI NEOMLUVENÉ ABSENCI

1. O neomluvené či zvýšené absenci informuje třídní učitel školního metodika prevence (případně výchovného poradce) a vedení školy
2. Neomluvenou absenci v menším počtu hodin (do 10 hodin) řeší třídní učitel se zákonným zástupcem žáka; dle závažnosti je k jednání přizván školní metodik prevence, případně další člen krizového týmu.

Třídní učitel projedná se zákonným zástupcem žáka tuto neomluvenou absenci žáka; zjistí důvod jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnosti stanovené zákonem a možnými důsledky v případě neomluvené absence nebo jeho dalšího nárůstu. O průběhu jednání se provede zápis, který bude založen v agendě školního metodika prevence.

3. Při vyšším počtu neomluvených hodin (nad 10 hodin) je svolána výchovná komise, které se účastní ředitel školy, zákonný zástupce žáka, třídní učitel a metodik prevence. Pozvání zákonných zástupců žáka na jednání se provádí v případě potřeby doporučeným dopisem. O průběhu jednání se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší.

4. V případě, že neomluvená absence žáka nadále roste (nad 25 hodin) a zákonný zástupce neplní povinnosti v souladu se školním řádem, ředitel školy bezodkladně pošle oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně právní ochrany dětí a PČR. Tato ohlašovací povinnost vychází z platné právní úpravy.

2. 2. Šikana a kyberšikana (školní program proti šikanování)

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků.

V současnosti se šikana často přesouvá do kybernetického prostoru. Takovou šikanu označujeme jako kyberšikanu, která zahrnuje útoky prostřednictvím emailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky, sociální sítě apod.

Šikana má i nepřímou formu, která se projevuje jako demonstrativní přehlížení či ignorování žáka. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti. Mnohdy se jedná o skryté chování, které lze obtížným způsobem odhalit.

Protože šikana je pro nás porucha vzájemných vztahů, cílem prevence šikanování a násilí na naší škole je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky a mezi žáky a učiteli. Pedagogičtí pracovníci vedou žáky k toleranci, k respektování identity a individuality. Pomáhají rozvíjet mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka. Snaží se o vytváření bezpečného prostředí, rozvíjí u žáků odpovědnost. Ve školním řádu jsou jasně stanovena pravidla chování a také sankce za jejich porušení.

Školní program proti šikanování je zveřejněn na webových stránkách školy a na začátku školního roku jsou s ním seznámeni pedagogičtí pracovníci a žáci školy.

Primární prevence šikany

Učitelé vedou systematicky a důsledně žáky k osvojování zásad mezilidských vztahů, učí je respektovat identitu a individualitu jedince. Pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka. Všichni učitelé by měli vnímat vztahy mezi žáky, atmosféru v třídních kolektivech, kde působí, jako nedílnou součást své práce. Svým chováním se podílí na prevenci šikanování ve třídách, monitorují sociální klima ve třídě, neprodleně reagují na nevhodné chování mezi dětmi. Školní metodik prevence spolupracuje s dalšími organizacemi a organizuje preventivní akce proti šikanování.

2. 2. 1. JAK ROZPOZNAT ŠIKANU

Přímé varovné signály šikanování

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávisným, nebo pohrdavým tónem
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči
- stává se uzavřeným
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené
- zašpiněný nebo poškozený oděv
- stále postrádá nějaké své věci
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit

2. 2. 2. INFORMACE PRO ŽÁKY

„Někdo ti něco dělá? Tobě se to nelíbí? Řekl jsi mu (jí, jim), že se ti to nelíbí? Dělá (dělají) to pořád?“ Tak to je v naší škole šikana.

- pokud se Ti něco takového děje, **první krok musíš udělat sám!**
- řekni to tak, aby Ti ostatní rozuměli
- můžeš se obrátit na osobu ve škole, ke které máš důvěru
- řekni to svému spolužákovi, rodičům
 - můžeš využít: schránku důvěry
 - emailovou adresu: prevence.zs@seznam.cz
 - další specializovaná pracoviště – kontakty najdeš na nástěnce u schodů v II. patře

Postup pro žáky:

A) Žák, který je šikanován

- může se obrátit na kohokoliv ve škole, koho považuje za důvěryhodnou osobu
- ihned bude vyrozuměn metodik prevence

B) Žák, který byl svědkem šikany

- může se obrátit na kohokoliv ve škole, koho považuje za důvěryhodnou osobu
- ihned je vyrozuměn metodik prevence

C) Žák, který šikanuje

- výrazným způsobem porušuje nejen školní řád, ale také pravidla slušného chování a soužití mezi lidmi
- při prokázané šikaně se řídíme sankcemi, které jsou stanoveny ve školním řádě

2. 2. 3. INFORMACE PRO ZÁKONNÉ ZÁSTUPCE

Upozornění pro rodiče: všimněte si těchto možných příznaků šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by se telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach.
- Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad,
- Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Zmínky o možné sebevraždě.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká,

že je ztratilo), případně doma krade peníze.

- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Doporučený postup

- rodiče informují neprodleně o podezření na šikanu třídního učitele nebo přímo vedení školy; dále je informován metodik prevence nebo krizový tým (informuje vedení školy)
- pedagogičtí pracovníci vždy dbají na zachování důvěrnosti poskytnutých informací
- ihned je vyrozuměn metodik prevence

2. 2. 4. INFORMACE PRO PEDAGOGICKÉ I NEPEDAGOGICKÉ PRACOVNÍKY

Co dělat, když:

Jsem svědkem takového chování, kdy dochází k ublížení na zdraví (teče krev,...)

- rozehnat dav a poskytnout první pomoc – na nic se neptat, nic nevysvětlovat
- odvést raněného, mlátícího a svědky k panu řediteli (paní zástupkyni), který kontaktuje krizový tým

Přijde za mnou žák/žákyně (v roli oběti nebo svědka)

1) vyslechnout si žáka a udělat si předběžný obraz o tom, co se stalo

2) netřídní učitel (zaměstnanec školy) zavede žáka do ředitelny k panu řediteli nebo za paní zástupkyní, kteří po vyhodnocení situace kontaktují třídního učitele nebo následně kontaktují krizový tým

3) třídní učitel zváží, zda popisované chování vykazuje známky šikany nebo ne

- pokud ano, odvede žáka do ředitelny a kontaktuje neprodleně krizový tým
(SÁM NIC NEVYŠETŘUJE!)

- pokud ne, záležitost řeší s třídním kolektivem co nejdříve na třídnické hodině

Učitel má sám podezření, že v kolektivu vztahy nefungují a jedná se o šikanu

1) podezření oznámí metodiku prevence

2) metodik prevence zajistí dotazníkové šetření na klima ve třídě

2. 2. 5. METODICKÝ POSTUP ŘEŠENÍ

Proškolený pracovník, většinou školní metodik prevence, na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu.

V případě, že jde o počáteční a obvyklou šikanu, kterou zvládne škola sama, odborník postupuje podle scénáře určeného pro tento typ šikanování. Pokročilé a komplikované šikany škola řeší ve spolupráci s odborníky z venku, zejména z PPP, SVP.

Do komplikované šikany zařadíme především neobvyklé formy šikany. Dále sem zahrneme základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti. Patří do nich šikany krajně ohrožující bezpečí pedagoga a život oběti, dále šikany se změnou v základním schématu. Prakticky jde zejména o nějakou zvláštnost u přímých a nepřímých účastníků šikany. Patří sem rovněž šikany s rozvinutým zakrývajícím systémem. Vážnou komplikací je intenzivnější závislostní vztah mezi oběťmi a agresory a vážnější dopady šikany na oběť - například známky úzkostné poruchy.

Škola zvládne problém řešit sama

Pracovník, který pozoruje šikanu nebo na ni byl upozorněn, je povinen:

- konfrontovat svá pozorování s dalšími kolegy, zejména třídním učitelem
 - oznámit své podezření vedení školy, školnímu metodikovi prevence, výchovnému poradci a konzultovat další postup
 - domluvit se, kdo povede vyšetřování - třídní uč. / metodik prev. / výchov. por. kvalifikovaně odhadnout stadium a formu šikany
 - **rozhovor se žáky v pořadí: oběť, svědci, agresori**
- Výpovědi jsou zaznamenávány dostatečně přesně. Dle situace je možno agresory oddělit od kolektivu, aby nemohli ovlivnit svědky. Je zejména důležité získat odpovědi na následující otázky: **Kdo je oběť? Kdo je agresor? Co, kdy a kde dělali agresori obětí? Jak dlouho šikana přetrvává?**
- vyslechnout (mezi čtyřma očima) co nejvíce nezaujatých svědků – spolužáků, těch, co na šikanu upozornili
 - spojit se s rodiči oběti a poprosit je o pomoc a spolupráci
 - vyslechnout oběť - citlivě, diskrétně, zaručit bezpečí a důvěrnost informací a veškeré informace si zapsat
 - nikdy neřešit problém před třídou !!!
 - **nikdy nekonfrontovat oběť s agresorem !!!**
 - vyslechnout agresory - překvapivě, znemožnit domluvu, soustředit se na rozpory ve výpovědích agresorů
 - ve spolupráci s vedením školy, metodikem prevence a výchovným poradcem posoudit závažnost situace a navrhnout další postup vůči obětem i agresorům
 - potrestání je individuální a závisí na věku, intenzitě šikany i na tom, zda jde o první případ nebo recidivu
 - individuálně pozvat rodiče agresorů, seznámit je se situací a sdělit jim navrhovaná opatření (zdůraznit možnost nápravy) a požádat je o spolupráci
 - individuálně pozvat rodiče obětí šikany, seznámit je se situací a domluvit se na opatřeních (terapie, osobnostní výcvik...)
 - rozebrat situaci ve třídě (vynechat citlivé detaily), vysvětlit nebezpečí a důsledky šikany, oznámit potrestání viníků a třídu nadále pozorovat
 - na třídní schůzce informovat o postizích a dalších formách ošetření třídy (monitoring třídy, programy zaměřené na tyto situace, práce s pravidly ve třídě, výplň přestávek...)

O situaci je zhotoven zápis, který je součástí dokumentace metodiky prevence.

Škola nezvládne problém řešit sama

Jedná-li se o pokročilou a velmi závažnou šikanu

1. Bezprostřední záchrana oběti. Umístění žáka do chráněného prostředí s dohledem dospělé osoby. Kontaktování rodičů, aby si dítě vyzvedli a domluvili se na dalším postupu.
2. Domluva s vedením školy, metodikem prevence a výchovným poradcem na vyšetřování; zalarmování pedagogů na poschodí
3. Zabránění domluvě na křivé výpovědi
4. Pokračující podpora a pomoc oběti (přivolání lékaře)
5. Nahlášení Policii ČR, OSPOD; případně jiným orgánům
6. Zprostředkování péči specialisty pro oběť

Vyšetřování

1. rozhovor s obětí a informátory;
2. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
3. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
4. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

O situaci je zhotoven zápis, který je součástí dokumentace metodičky prevence.

Náprava situace

Při nápravě šikanování spolupracuje metodička prevence s vedením školy, s výchovnou poradkyní, třídním učitelem, rodinou oběti a s rodinou agresora. Vždy je kladen důraz na zachování důvěrnosti informací.

Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížená známka z chování)
- převedení do jiné třídy
- doporučení rodičům umístit dítě do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu
- návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu
- doporučení rodičům zainteresovaných dětí vyhledat odbornou pomoc

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina). Třídní učitelé seznámí žáky se situací, vysvětlí následky a opatření.

2. 2. 6. KYBERŠIKANA

Kyberšikanu definujeme jako zneužití informačních technologií (zejména mobilu a internetu) k činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit a ublížit mu. Jedná se hlavně o útoky prostřednictvím e-mailů, smsk, urážlivých a nepravdivých zpráv a materiálů, které agresor vyvěšuje na web či sociální sítě. Povaha a provedení útoků určují její závažnost.

Doporučený postup při zjištění kyberšikany

1. Zajistit ochranu oběti
2. Informovat vedení školy, metodika prevence a výchovného poradce
3. Zajistit důkazy s podporou IT kolegy
4. Vyšetřit všechny souvislosti a provést zápis
5. Informovat zákonné zástupce
6. Při větší závažnosti spolupracovat s Policií ČR, OSPOD a vyvodit sankce

2. 2. 7. ŠIKANAZAMĚŘENÁ NA UČITELE

Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní a multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy. Není pouze výsledkem osobnostních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí, jak bývá někdy interpretována. Neměla by být proto v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám. Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel.

Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a **žák/student se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele.**

Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorách, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

Pro prevenci šikany zaměřené na učitele je důležité vytváření a udržování prostředí bezpečné školy, která svým přístupem akceptuje dobré sociální klima, připouští riziko výskytu šikany učitele ve škole, otevřeně takové chování odmítá a realizuje prevenci případně intervenci, pokud k výskytu dojde. Uvědomění si rizika a jeho deklarace může významně snížit rozvoj šikany.

Specifika řešení šikany zaměřené na učitele

Je důležité respektovat tyto zásady:

- Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Nelze očekávat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, vyřeší pedagog v pozici oběti sám. Proto je zapotřebí, aby tuto skutečnost škola neočekávala a nevyžadovala. Naopak je zapotřebí, aby podporovala své pedagogy k vyhledání pomoci, zajistila bezpečí pro pedagoga a řešila vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy.
- Škola musí mít připravený krizový plán, ve kterém bude specifikováno, jak se v situaci naplnění tohoto rizika zachová, jakou roli a možnosti řešení krizové situace má sám pedagog, jakou roli vedení školy, školní poradenské pracoviště apod. Plán rovněž zahrnuje pokyny pro zajištění bezpečí pro ohroženého pedagoga a žáky.
- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy. Pokud je tento plán nedostatečný, zajistí si pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě vyžaduje-li to situace.
- Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Tento zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky stresu, které se mohou objevit i později (např. problémy se spánkem, pozorností, úzkostí, zvýšená citlivost, nechut' k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.

- Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
- Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (jedná se o program selektivní nebo indikované primární prevence, nikoli všeobecné prevence).
- Stejně jako u šikany mezi žáky i zde je potřeba, aby po takové situaci škola revidovala mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu.

Krizový plán pro řešení šikany učitele

1. odhad závažnosti a formy šikany pedagoga
2. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s obětí
3. nalezení vhodných svědků
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresora a svědků a konfrontace oběti s agresorem)
5. ochrana pedagoga – změna třídy
6. vedení školy vyzve zákonného zástupce agresora k jednání se školou, zákonný zástupce je seznámen se všemi skutečnostmi případu, porušením školního řádu, návrhem výchovného opatření, který schválila a doporučila pedagogická rada, z tohoto jednání se pořídí záznam, v případě potřeby doporučí zákonným zástupcům péči dítěte v pedagogicko-psychologické poradně, středisku výchovné péče nebo jiných odborníků
7. třídní učitel ve spolupráci s metodikem prevence na třídních schůzkách seznámí zákonné zástupce, jak se škola k případu postaví a jak bude pracovat s rizikovou třídou v preventivní oblasti, vybídne zákonné zástupce ke spolupráci
8. práce s celou třídou - škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení pro třídu, ve které se šikana odehrávala
 - škola zajistí intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě
 - třídní učitel seznámí obecnou formou ostatní žáky s daným případem, provede opětovné seznámení žáků se školním řádem, jasně vyjádří negativní postoj k násilí, opakovaně zapíše poučení do třídní knihy

Pokud je tento plán nedostatečný, zajistí si pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě vyžaduje-li to situace. Škola reviduje mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu.

V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na ČŠI, školského ombudsmana nebo příslušný inspektorát práce.

2. 3. Agrese ve škole

Fyzická i verbální agrese jsou velmi častým jevem. Je-li dlouhodobá a záměrná - směřovaná na konkrétní jedince či skupiny, mluvíme o šikaně. Za agresi považujeme útočné jednání, které se projevuje poškozováním nebo násilným omezováním jiné osoby nebo věci. U agresivního chování žáka je především nutné jednoznačně a jasně deklarovat nesouhlas a takové chování odmítnout. Za agresivní chování lze považovat hrubé chování vůči jiné osobě či věci (mlácení, kopání, rozbíjení), verbální nadávky či nenávistné komentáře na adresu spolužáků či učitelů.

Primární prevence a doporučený postup při agresi

Důležitá je podpora tolerance, vědomí sounáležitosti a spolupráce mezi žáky. Učitelé by měli posilovat dobré vztahy a zdravé klima ve třídách i ve škole. Třídní učitelé stanoví ve svých třídách obecná pravidla soužití, jako vyjádření morálních hodnot. Tato pravidla je nejlepší tvořit společně se žáky a jasně v nich deklarovat požadavek slušného chování a mluvení. Děti budou hrubé jen tak, jak jim to okolí dovolí. Je nutné, aby si byly vědomy toho, že se jedná o nepřijatelné chování. Pokud žákovo chování ohrožuje bezpečnost a zdraví jeho, ostatních žáků, vyučujících, zaměstnanců školy, je škola povinna uvědomit zákonného zástupce případně domluvit výchovnou komisi, kde škola navrhne zákonným zástupcům možnosti odborné péče pro jejich dítě. Dle konkrétních okolností je třeba přivolat i OSPOD či orgán Policie ČR.

2.4 Nekázeň a překračování školních pravidel

Nekázeň lze chápat jako porušování kázně, tedy nedodržování či porušování daných školních norem, pravidel a očekávaných sociálních rolí jedince. Udržení kázně je zpravidla v kompetenci třídního učitele, či vyučujícího, který se s nekázní setkal. Míra nekázně je různorodá a je potřeba k ní přistupovat s ohledem na žáka, okolnosti, závažnost a opakovanost. Zpravidla stačí kázeňské postihy v rámci školy dle Školního řádu - napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy či snížený stupeň hodnocení chování žáka. Problémové chování žáka lze řešit i ve spolupráci s PPP i dalšími orgány jako SPC, OSPOD, SVP či Policií ČR.

Doporučený postup při opakované nekázní žáka

1. pohovor s žákem - cílem je zjistit možné příčiny a domluvit se na vzájemné spolupráci
2. pohovor s žákem a jeho zákonným zástupcem - cílem je dohoda na společném postupu při řešení nekázně (motivovanost zákonných zástupců, zvýšení kontroly žáka a tlak na změnu)
3. svolání výchovné komise (tvoří ji ředitel školy, metodik prevence nebo výchovný poradce, třídní učitel, žák a jeho zákonný zástupce) - tato komise je obvykle posledním pokusem školy řešit potíže s žáky, než se obrátí na další orgány, jako jsou OSPOD, SVP apod.

2.5. Krádeže a vandalismus

Krádeže, zejména mobilních telefonů, peněz a ničení školního majetku, jsou nejčastějšími formami protiprávního jednání, se kterými se lze v prostředí škol setkat.

Prevence proti krádežím a postupy při zjištění takového jednání na škole.

- a) Krádeže jsou protiprávním jednáním, a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.
- b) Nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Škola žákům doporučuje nenosit cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním. Na škole není stanoveno místo na odkládání věcí.
- c) Pedagogové vedou žáky k tomu, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, byli všímaví vůči svému okolí a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásili věc pedagogickému pracovníkovi školy.

Doporučený postup při zjištění krádeži

1. Vyslechnout poškozeného a možné viníky a vyhodnotit vážnost situace
2. Pokud se k činu nikdo nepřizná, je třeba o události pořídít záznam na základě výpovědi poškozeného
3. Věc předat orgánům činným v trestním řízení (Policie ČR) nebo informovat rodiče žáka, že tuto událost můžou ohlásit sami

4. V případě odhalení viníka (pod 18 let), je třeba nahlásit věc orgánu sociálně-právní ochrany a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

Postup preventivně proti vandalismu

Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti. V poučeních o bezpečnosti a ochraně zdraví je třeba se problematice vzniklých škod věnovat a žáky opakovaně upozorňovat na jednání, které k poškození majetku vede a jak se takovému jednání vyhnout.

Doporučený postup při vandalismu

1. Při zjištění vandalismu zjistit rozsah vzniklých škod
2. Pokusit se odhalit viníka
3. Vyhotovit písemný záznam o události, poničený majetek je vhodné nafotit
4. V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat nápravu nebo finanční náhradu škody
5. Nedojde-li mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradě škody, může ji škola vymáhat náhradu soudní cestou

2.6. Adiktologie - závislostní chování

Do této oblasti spadá široké spektrum chování, které vykazuje znaky závislosti – od distribuce a užívání alkoholu, tabákových výrobků a jiných návykových látek po gambling. Žákům je přísně zakázáno nošení, držení, propagace, distribuce, užívání návykových látek a manipulace s nimi. Tento zákaz se týká také tabákových výrobků a alkoholických nápojů. V areálu školy nebo v jiných prostorách, kde probíhá školní vyučování nebo akce pořádaná školou jsou zakázány energetické nápoje, nápoje s obsahem kofeinu a nápoje, které svým vzhledem, tvarem napodobují tvar a vzhled alkoholických nápojů nebo které svou chutí nebo složením nahrazují obdobný alkoholický nápoj.

Primární prevence závislostního chování (obecně)

- vytvářet podmínky pro předcházení výskytu tohoto chování ve škole i mimo ni
- zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků před škodlivými účinky návykových látek
- školním řádem školy a vnitřním řádem školského zařízení (dále jen „školní řád“) jasně vymezit zákaz užívání návykových látek ve škole a jejich nošení do školy
- poskytovat žákům a zákonným zástupcům nezbytné informace k zajištění jejich ochrany před tímto rizikovým chováním
- vzdělávat žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek
- poskytnout žákům a jejich zákonným zástupcům kontakty na pomáhající instituce a možnostech řešení situace
- při řešení případů souvisejících s užíváním omamných a psychotropních látek (OPL) spolupracujte s dalšími zainteresovanými institucemi (Policie ČR, OSPOD,...)
- v případech, které stanoví zákon, plnit ohlašovací povinnosti směrem k orgánům činným v trestním řízení, orgánům sociálně-právní ochrany a zákonným zástupcům

2. 6. 1. ALKOHOL

Školním řádem je stanoven přísný zákaz požívání alkoholu ve všech budovách a prostorách školy, ve vytyčeném areálu školy a na všech školních akcích i při mimoškolní činnosti. Prodej alkoholu osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat. Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

Žák přistižený ve škole při konzumaci alkoholu – nutnost zabránit v další konzumaci

2. Alkohol je nutné žákovi odebrat (za přítomnosti svědka – zaměstnance školy) a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Pedagogický pracovník o události uvědomí vedení školy, sepíše záznam o události s vyjádřením a podpisem žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), který bude založen v agendě metodika prevence. Následně vyrozumí o události zákonné zástupce žáka.
4. Škola zajistí bezpečí žáka – pokud je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na životě, poskytne nezbytnou pomoc a péči a volá záchranou zdravotnickou službu (tel. 155)..
5. Pokud žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a ten si jej vyzvedne, v případě nedostupnosti zákonné zástupce informuje škola OSPOD (§ 10 odst. 4 písmeno g) zákona 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí).
7. V závažných případech, zejména s ohledem na věk a chování žáka, jestliže se jednání opakuje, a spolupráce s rodiči není tedy dostatečně účinná, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte (OSPOD).
8. Škola vyvodí sankce dle školního řádu – oznámení sankce zákonnému zástupci a zaznamenání do dokumentace školy
9. V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnosti odborné pomoci při řešení takové situace.

Nález alkoholu ve škole

1. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v **prostorách školy** alkohol, postupují takto:
 - a. Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
 - b. O nález ihned uvědomí vedení školy.
 - c. Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
 - d. Zpracují stručný záznam o události.
2. V případě, kdy pracovníci školy zadrží **u některého žáka alkohol**, postupují takto:
 - a. Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
 - b. O nález ihned uvědomí vedení školy.
 - c. O nález sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/na ředitel/ka školy nebo její/jeho zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
 - d. O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
 - e. V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

2. 6. 2. TABÁKOVÉ VÝROBKY A ELEKTRONICKÉ CIGARETY

Podle ustanovení Školního řádu je ve všech budovách a prostorách školy, ve vytyčeném areálu školy a na všech školních akcích i při mimoškolní činnosti zakázáno kouřit jak klasické, tak i elektronické cigarety. Žáci jsou seznámeni s tím, že v případě porušení tohoto zákazu se vystavují přísným kázeňským postihům.

Doporučený postup při konzumaci tabákových výrobků

1. Žák přistižený ve škole při konzumaci tabákových výrobků nebo při užívání elektronické cigarety – nutnost zabránit v další konzumaci

2. Tabákový výrobek či elektronickou cigaretu je nutné žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Je-li žák ohrožen na zdraví a životě, musí mu škola zajistit péči a zavolat záchranku
4. Pokud akutní nebezpečí nehrozí, pracovník informuje třídního učitele a metodika prevence, který sepíše stručný záznam o události s vyjádřením žáka a vyrozumí vedení školy
5. Škola musí oznámit tuto skutečnost zákonnému zástupci
7. Není-li zákonný zástupce dostupný nebo se situace s konzumací tabáku opakuje, škola vyrozumí OSPOD
8. Škola může doporučit uživateli nebo zákonným zástupcům potřebné kontakty s odbornou pomocí při řešení takové situace
9. Za konzumaci tabáku škola vyvodí sankce dle školního řádu

2. 6. 3. PODEZŘELÉ A OMAMNÉ LÁTKY

Při podezření na užití omamné látky žákem nebo při výskytu podezřelé látky u žáka

1. Nutnost zabránit v další konzumaci
2. Podezřelou či omamnou látku je nutné žákovi odebrat (za přítomnosti svědka – zaměstnance školy) a zajistit.
3. Pedagogický pracovník o události uvědomí vedení školy, sepíše záznam o události s vyjádřením a podpisem žáka, který bude založen v agendě metodika prevence. Následně vyrozumí o události zákonné zástupce žáka.
4. Škola zajistí bezpečí žáka – pokud je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na životě, poskytne nezbytnou pomoc a péči a volá záchrannou zdravotnickou službu (tel. 155).
5. Pokud žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a ten si jej vyzvedne, v případě nedostupnosti zákonné zástupce informuje škola OSPOD

Doporučený postup při zjištění distribuce OPL ve škole

1. Distribuce OPL je v České republice považována za protiprávní jednání
2. Jedná se tedy o trestný čin a množství distribuované látky není v tomto případě rozhodující
3. Za protiprávní jednání se považuje i přechovávání OPL, zde je množství přechovávané látky naopak velmi rozhodující a může být klasifikováno jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin
4. Množství přechovávané OPL nemá vliv na sankce udělované školou
5. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti škola vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR
6. Dopustí-li se distribuce osoba mladší 18 let, vyrozumí škola kromě zákonného zástupce i OSPOD

Doporučený postup při objevení OPL ve škole

1. Pracovník školy látku nepodrobuje žádnému testu a o nálezku ihned uvědomí vedení školy
2. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy (svědka) látku vloží do obálky
3. Na obálku se napíše datum, čas a místo nálezku, opatří se razítkem a uschová do trezoru
4. Škola o nálezku informuje Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky

2. 7. Extrémistické chování

Za extrémistické chování lze považovat takové, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, která směřují proti základům demokratického ústavního státu. U studentů/žáků se zpravidla jedná pouze o dílčí postoje a formy podpory, které mají často pouze slabý ideologický základ. Rasistické chování je takové,

keré na základě prisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupin hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují. Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojmány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci. Antisemitské jednání je takové, které poškozují objekt židovského charakteru kvůli tomu, že tomuto objektu přisuzuje určité negativní vlastnosti či symbolický význam na základě subjektivní percepce židovství. Extremismus lze dělit na: - pravicový (odmítá rovnost lidí a na tomto základě potlačuje svobodu některých z nich); - levicový (absolutizuje rovnost lidí na úkor individuální svobody); náboženský (nárokuje suverenitu náboženského vyznání na úkor excesivního porušení lidských práv a individuální svobody); - etnicko-regionální (nárok na suverenitu a separaci vlastního etnika anebo regionu vede k excesům potlačování svobody jiných). - environmentální (zájmy subjektivně pojaté přírody a jejich částí jsou nadřazeny demokratickým principům a prosazovány excesivně na úkor lidské svobody)

Doporučené postupy v případě zjištění extremistického chování

1. Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
2. Zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
3. Vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
4. Nabídnout alternativní volnočasové aktivity.
5. Zaměřit výuku na tyto problémy.
6. Okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
7. Pozvat experty k diskusi s žáky/studenty.
8. Informovat rodiče v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci. V případě závažných projevů (především násilných) informovat bezpečnostní složky (Policii ČR)

2. 8. Rizikové chování ve sportu a dopravě

Jedná se o relativně novou formu rizikového chování z hlediska masového rozšíření. Lze ho definovat jako záměrné vystavování sebe nebo druhých nepřiměřeně vysokému riziku újmy na zdraví nebo dokonce přímému ohrožení života v rámci sportovní činnosti nebo v dopravě. Patří sem např. snowboarding v lavinových polích, extrémní sjezdy horských kol v nebezpečném terénu, jízda na kole bez ochranných pomůcek, realizace parkouru či jízda na skateboardu v neznámém či jinak rizikovém prostředí, závody aut v plném provozu, jízda na kole pod vlivem psychoaktivních látek, sjíždění divokých úseků řek bez potřebného vybavení či zkušeností apod.

Primární prevence rizikových sportů či dopravě

- a) dopravní besedy ve škole – může je vést dopravní policista či vyškolený pedagog
- b) použití multimediálních pomůcek – ilustrace prostřednictvím fotek, videí či PC her
- c) praktický nácvik na dopravním hřišti
- d) exkurze – na pracoviště dopravní policie, dopravních podniků aj.

Doporučený postup při zjištění rizikového sportu/dopravy

1. Při zjištění, že se žák věnuje extrémně nebezpečnému sportu, okamžitě informovat rodiče

2. Provést intervenci na téma bezpečnost a ochrana zdraví v dané třídě
3. V odůvodněných závažných případech je možné kontaktovat OSPOD či Policii ČR

2. 9. Sexuální rizikové chování

Jedná se o soubor projevů chování, které doprovázejí sexuální aktivity a současně vykazují pro jedince rizika v různých oblastech (zdravotní, sociální atd.). Lze sem zařadit např. nechráněný pohlavní styk při náhodné známosti, výrazně promiskuitní chování, rizikové sexuální praktiky, kombinace užívání návykových látek a sexu, sexuální zneužívání ve všech jeho formách, zveřejňování intimních fotografií na internetu či jejich zasílání mobilním telefonem apod.

Primární prevence sexuálního chování

Nepodceňujeme v oblasti prevence významnou úlohu sexuální výchovy. Je nutné motivovat žáky k vytvoření zdravých postojů v této oblasti. Je žádoucí, aby si žáci osvojili odpovědné chování, rozhodování a komunikaci v situacích souvisejících se sexuálním zdravím. Nebezpečí hrozí nejen z hlediska zdravotních rizik (přenosné choroby, HIV), ale i z hlediska celospolečenského v souvislosti s využíváním internetu, s komercializací sexu či sexuálním zneužíváním. K sexuální výchově přistupujeme systematicky, jelikož se jedná o dlouhodobé, záměrné, cílevědomé působení na žáka. Při prevenci je vhodné využít preventivních programů, které lze přizpůsobit věku a vzdělání cílové skupiny. Informujeme žáky o rizikovém sexuálním chování, minimalizujeme projevy nesnášenlivosti, předsudky v oblasti vztahů, sexu a sexuální orientace. Lze propojovat zdravotní, sociální a výchovné intervence na toto téma.

Za škodlivé sexuální chování lze pokládat

- a) pokud ho dítě neprovádí v soukromí, ale na veřejnosti
- b) pokud vznikne podezření, že při něm zraňuje sebe nebo někoho dalšího
- c) pokud se ze sexuálního chování stane nutkavé chování - to znamená, že tomuto chování dítě věnuje tolik prostoru, že zanedbává svoje běžné povinnosti, hygienu, přátele, učení aj.

Doporučený postup při zjištění sexuálně rizikového chování

1. Jako první situaci řeší třídní učitel - na žáky působí při hodinách sexuální výchovy
2. Posoudí-li situaci jako vážnou informuje metodika prevence a výchovného poradce
3. Dále je třeba informovat vedení školy
4. Škola informuje zákonné zástupce a nabídne jim odbornou pomoc
5. Pokud ve svém chování žák nadále pokračuje nebo se jedná o patologii rodiny, škola se může obrátit na odborníka v této oblasti (psycholog, sexuolog, psychoterapeut...)
6. Zjištěné násilí (i sexuální) páchané na dítěti je škola povinna ohlásit OSPOD nebo na Policii ČR

2. 10. Poruchy příjmu potravy

Porucha příjmu potravy (PPP) – jedná se o okruh onemocnění, kam patří mentální anorexie – bulimie a také přejídání spojené s jinými psychickými poruchami. U PPP jsou typické obavy z tloušťky, manipulace s jídlem, sloužící ke snížení hmotnosti a zkrácené vnímání vlastního těla. Nejčastěji se projevují během dospívání a rané dospělosti, ale mohou se rozvinout i v pozdějším věku nebo naopak v dětství.

Doporučený postup při podezření nebo zjištění onemocnění

1. Informovat třídního učitele, výchovného poradce, metodika prevence a vedení školy
2. Třídní učitel informuje zákonné zástupce žáka
3. Pokud rodiče odmítají situaci řešit, je nutné se spojit s pediatrem a OSPOD a zjistit

možnosti a limity pedagoga v řešení této situace

4. Doporučit nebo zprostředkovat kontakt s lékařem nebo psychologem

2.11 Týrání a zneužívání dětí

Pokud se objeví jakýkoli signál, že by dítě mohlo být týráno či zneužíváno, pokusit se zajistit výpovědi případných svědků, pokud žádní nejsou nebo jsou nevěrohodní, okamžitě kontaktovat příslušné orgány – OSPOD. Není nutný předchozí kontakt s rodiči, vždy je na prvním místě ochrana bezpečí dítěte. Je nezbytné postupovat velmi opatrně a citlivě s ohledem na závažnost podezření.

2.11.1 Fyzické týrání

Za fyzické (tělesné) týrání považujeme vědomé tělesné ublížení dítěti anebo nezabránění ublížení či utrpení dítěte, včetně úmyslného otrávení nebo udušení dítěte – pokud je jasné či existuje důvodné podezření, že zranění bylo způsobeno anebo mu vědomě nebylo zabráněno. Tělesné týrání se rozlišuje podle své povahy na aktivní a pasivní.

Příznaky a změny chování při fyzickém týrání

1. Poranění, pohmožděniny nebo popáleniny na kůži dítěte nevysvětlitelného původu
2. Škrábance, vyražené zuby či častější výskyt zlomenin
3. Opakovaný výskyt těchto příznaků týrání
4. Nepravděpodobná zdůvodnění těchto poranění dítětem
5. Nechuť dítěte o těchto poraněních hovořit
6. Neochota dítěte odhalovat tělo (v teplých dnech), strach ze svlékání (při tělesné výchově)
7. Strach z rodičů, neochota se vracet domů
8. Zvýšená agresivita vůči ostatním spolužákům i učitelům
9. Sklony k sebetrýznění a sebepoškozování
10. Útěky z domova, záškoláctví
11. Náhlé zhoršení prospěchu
12. Náhlá ztráta kamarádů - sociální izolace
13. Vyhýbavé chování, obtíže v sociální komunikaci

2.11.2 Sexuální zneužívání

Za sexuální zneužívání dětí je považováno jakékoli nepatřičné vystavení dítěte sexuálnímu kontaktu, činnosti či chování. Zahrnuje jakékoli sexuální dotýkání, styk či vykořisťování kýmkoli, komu bylo dítě svěřeno do péče, anebo kýmkoli, kdo se s dítětem dostal do nějakého kontaktu. Pohlavní zneužívání se dělí na dotykové a bezdotykové.

Příznaky sexuálního zneužívání dětí

1. Poranění pohlavních orgánů
2. Záněty pohlavních orgánů.
3. Předčasné zahájení sexuálního života.
4. Bolesti břicha.
5. Noční pomočování.
6. Poruchy příjmu potravy.
7. Lítostivost, smutek, apatie, deprese
8. Vztek, hněv, agrese
9. Vyhýbá se návratu domů, nespěchá domů

Primární prevence týrání a zneužívání dětí

Primární nesespecifická prevence spočívá v posilování sebevědomí dítěte, schopnosti říci „ne“, podpoře funkčních sociálních vztahů aj. V rámci prevence by se škola měla zaměřit zejména

na rozvoj schopnosti řešit konfliktní situace nenásilným a bezpečným způsobem. Děti by měly mít informace o nebezpečných situacích, kdo jim a jak může pomoci v případě ohrožení. Primární prevence specifická spočívá zejména v seznámení dětí s jejich právy a povinnostmi a to adekvátně jejich věku. Děti by měly být seznámeny zejména s tím, že domácí násilí má různé formy a že násilné chování v rodině není omluvitelné. Za násilí vždy může ten, kdo jej koná, protože on si volí, jak se bude chovat. Žáci mají vědět, na koho se mohou v rámci školy obrátit se svými starostmi (školní psycholog, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel, podle toho, komu dítě nejvíce důvěřuje). Žáci by měli umět rozlišit zdravé a nezdravé vztahy lidí.

Doporučené postupy při zjištění týrání či zneužívání dětí

1. Při podezření nebo zjištění zneužívání dítěte by měl učitel následné kroky diskutovat s výchovným poradcem, metodikem prevence a vedením školy
2. Učitel by neměl nutit dítě mluvit o detailech, ale spíše mu naslouchat a zprostředkovat možnosti řešení situace
3. Pokud se dítě učiteli svěří nebo učiteli něco naznačí, učitel by měl dítěti naslouchat, snažit se mu porozumět, věřit mu
4. Po rozhovoru s žákem, je třeba udělat zápis z rozhovoru
5. Učitel by měl následně kontaktovat rodiče - účelem není pouze informování o problému, ale i o doplnění dosavadních informací, zda dítěti není v rodině ubližováno
6. V kontaktu s rodiči je nutné postupovat maximálně opatrně, nevyslovovat žádné dohady ani obvinění - pouze sdělit rodičům důvod obav o jejich dítě
7. V případě, že je podezření pravdivé a dítě je v rodině skutečně ohroženo, je pravděpodobné, že budou rodiče reagovat agresivně a zaujmou obrannou pozici ještě dříve, než je podezření zcela vysloveno
8. Pokud má pedagog podezření, že se násilí netýká jen dítěte, ale i jednoho z rodičů /matky, otce), je vhodné s ním hovořit také o samotě
9. V případě, že je dítě obětí zneužívání mimo rodinu, budou rodiče pravděpodobně ochotní spolupracovat a uvítají jakékoliv aktivity zaměřené na prokázání zneužívání či ubližování
10. Zjištění, že bylo jejich dítě fyzicky týráno či sexuálně zneužito, je pro rodiče velký šok
11. Rodiče mohou prožívat návaly hněvu s pocity viny a selhání
12. Je vhodné jim doporučit návštěvu psychologa
13. Pokud se potvrdí podezření učitele na tuto závažnou situaci, je vhodné kontaktovat odborníky a je nezbytné nahlásit tento problém OSPODU, případně Policii ČR

2.11.3 Syndrom CAN

Jedná se o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Dítě nejčastěji poškozuje jeho rodiče a další členové rodiny. Příznaky tohoto syndromu se projevují ve fyzickém vzhledu (modřiny, zranění, zlomeniny, vyražené zuby, aj.) i ve změně chování. Tyto změny odpovídají těm, jaké jsou uvedeny u fyzického týrání a sexuálního zneužívání dětí. Převažuje úzkost, zvýšená citová podrážděnost, agresivní chování, útky z domova, problémy se sociálními kontakty, izolovanost apod.

Primární prevence syndromu CAN a doporučený postup

Primární prevence spočívá ve stejných aktivitách jako v případě týrání a zneužívání dítěte. Je třeba žáky informovat o dětských právech, o hranicích, které by neměl rodič překročit, o tabu zónách na těle dítěte. Žáci by měli vědět, na koho se ve škole obrátit v případě potřeby. V případě zjištění a potvrzení syndromu CAN učitel už nepostupuje sám, a dle závažnosti informuje pediatra, OSPOD, místní oddělení Policie České republiky či dalšími odborníky. Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na

orgány činné v trestním řízení. Pokud má pouze podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost na OSPOD.

2. 12. Sebepoškozování

Sebepoškozování – je agresivní chování člověka, které je nasměrování proti němu samotnému. Pro sebepoškozování je charakteristické, že se opakuje, je návykové. Ve společnosti se o něm ví a mluví velmi málo, s tímto problémem se však potýká mnoho osob, především dospívajících.

Nejčastější formy sebepoškozování:

- ostrým předmětem (nůž, žiletka...) - řezání do rukou či nohou
- žhavým předmětem či ohněm (cigareta, zapalovač, žehlička...)
- o tupý předmět (bití se, mlácení pěstí do zdi, aj.)
- píchání a škrábání se ostrými předměty (jehlou, kružítkem)
- extrémní kousání nehtů, vytrhávání vlasů
- lámání si kostí

Doporučený postup při zjištění sebepoškozování u žáka

1. Pokud jsme svědky sebepoškozování, je třeba okamžitě zabránit žákovi v pokračování a ošetřit ho
2. Nejsme-li svědky, ale zjistíme tuto skutečnost, je třeba informovat třídního učitele, metodika prevence a vedení školy
3. Domluvit se s kolegy a vedením školy na dalším postupu
4. Vybraná osoba si s žákem promluví - snažte se vnímat svět jeho očima, dejte mu najevo, že vám na něm záleží, vyprávějte mu o sobě a hlavně nikdy neobviňujte, nekritizujte a nehodnoťte jeho chování, nechte mu prostor se svobodně otevřít, abyste zjistili, co ho trápí, nabídněte mu pomoc
5. Je vhodné se obrátit na odborníky v PPP či krizových centrech
6. Následně si pozvěte rodiče do školy, seznámte je se situací a nabídněte pomoc (kontakty)
7. O události pověřená osoba sepíše záznam
8. Dbejte vyšší pozornosti na žáka, který se sebepoškozuje

2.13 Negativní působení sekt a náboženských hnutí

Sekta či náboženské hnutí je relativně mladá a malá náboženská skupina. V tomto smyslu mohou být za sektu či hnutí označeny všechny malé křesťanské církve i nekřesťanské náboženské skupiny. Za negativní působení považujeme takové, kdy v dané náboženské skupině převažuje autoritářství, uzavřenost či psychická manipulace členů. Taková náboženská společnost své členy zneužívá a poškozuje, aniž by si to často členové uvědomovali. Rizikovým faktorem, který zvyšuje pravděpodobnost vyhledání sekty či jiné ohrožující skupiny, je u mladistvých touha po něčem zakázaném, tajuplném, vzrušujícím a snaha se odlišit a dokázat si svou hodnotu. Činnosti takové náboženské skupiny mohou být spjaty s nelegálním chováním včetně užívání omamných a psychotropních látek jako marihuana, hašiš, LSD či sklonem k rizikovému sexuálnímu chování.

Příznaky:

- izolovanost vůči spolužákům, pocit výlučnosti
- udržování nekonformního opozičního postavení vůči všemu
- změna v oblékání a chování

Primární prevence negativního působení sekt a náboženských hnutí

- a) Vždy naslouchat svým žákům, mít přehled o tom, jaké jsou mezi nimi informace
- b) Nikdy striktně nekázat a neodsuzovat.
- c) Mluvit o existenci sekt a náboženských hnutí - poskytovat co nejobjektivnější informace
- d) Nikdy nezesměšňovat a nedegradovat „idoly“
- e) Na problematiku sekt pozvat odborníky a diskutovat téma s žáky

Doporučené postupy při zjištění rizikového chování

1. U každého podezření na výskyt tohoto problému musí být informován třídní učitel, ředitel školy a následně i zákonný zástupce
2. V odůvodněných případech lze kontaktovat i OSPOD 3.
Je vhodné konzultovat situaci s odborníky
4. Pokud je členem sekty nebo náboženské skupiny celá rodina a neexistuje podezření na zanedbávání péče či jiný trestný čin, není možné do tohoto z pozice učitele zasahovat
5. Pedagog si musí stanovit cíle, kterých může ve své pomoci dosáhnout - zejména předávat žákům informace o existenci a rizicích sekt

3 DŮLEŽITÉ KONTAKTY

Školní poradenské pracoviště:

výchovný poradce = Mgr. Lucie Bohatá (bohalu@zsbu.eu)
metodik prevence = Mgr. Lenka Nejmanová (nejmle@zsbu.eu)
speciální pedagog = Mgr. Lenka Urbancová (urbalu@zsbu.eu)

Poradenská zařízení:

Oddělení sociálně-právní ochrany dětí – Městský úřad Jaroměř – paní Mgr. Petra Šilhánová
Hajpišlová - vedoucí odboru – tel. 491847260, e-mail : hajpislova@jaromer-josefov.cz

Pedagogicko-psychologická poradna Náchod – e-mail: ppp.nachod@seznam.cz, web:
www.pppnachod.cz, tel.: 491426036, 777868411, 777821666
Středisko výchovné péče Návrat Hradec Králové – tel. 495541, 495221590, e-mail:
info@svphk.cz, web: www.svphk.cz

Středisko výchovné péče Kompas Náchod - tel. 491424390, e-mail:
svp.kompas@worldonline.cz, web: <http://www.svphk.cz>

Šikana a kyberšikana:

Společenství proti šikaně – www.sikana.org
E-Nebezpečí pro učitele – www.e-nebezpeci.cz
Národní centrum bezpečnosti internetu – www.ncbi.cz
Sdružení Linka bezpečí (116111) – www.linkabezpeci.cz
Poradna webu Minimalizace šikany – www.minimalizacesikany.cz
Internet poradna – www.internetporadna.cz
kontaktní centrum, které přijímá hlášení týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu – www.Horka-linka.cz
Poradna E-Bezpečí – poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu – www.napisnam.cz

Důležité telefonní kontakty:

Tísňová linka → 112 Linka bezpečí → 116 111
Rodičovská linka → 606 021 021

Hasiči → 150

Zdravotnická záchranná služba → 155

Městská policie → 156

Policie ČR → 158

Příloha č. 2

Základní škola Boženy Němcové Jaroměř
Husovo náměstí 352 Tel. 491812630; fax
491811334; e-mail: zsbn@zsbn.cz;
www.zsbn.cz; PSČ 551 01

Záznam o pohovoru

O

Jméno žáka/žákyně:	
Datum narození:	
Bydliště:	
Škola – třída – ročník:	

Účastníci pohovoru:

Zápis z pohovoru:

Vyjádření žáka:

Závěry pohovoru, další postup, doporučení:

S uvedenými skutečnostmi zákonní zástupci souhlasí a zavazují se řídit závěry pohovoru.

Podpis zák. z.:

Datum: Zapsal/a:

Razítko školy:

Podpis:

Základní škola Boženy Němcové Jaroměř

Příloha č. 3

PLÁN VÝCHOVNÉHO PORADCE

Plán výchovného poradce Základní školy Boženy Němcové v Jaroměři

Školní rok 2024/2025

Vypracovala:

Mgr. Lucie Bohatá

Časový a tematický plán výchovného poradce

konec srpna + září

připravit podklady žáků s podpůrnými opatřeními pro školní rok 2024/2025
ve spolupráci se speciálním pedagogem sestavit přehled žáků s PO na škole pro školní rok 2024/2025, doplnit aktuální data do matriky a výkazu R44
ve spolupráci se speciálním pedagogem, třídními učiteli a vyučujícími zajistit vypracování individuálních plánů
domluvit návštěvu IPS Náchod pro žáky 9. ročníků
informovat vycházející žáky o prezentačních výstavách středních škol (Náchod, Hradec Králové, atd.)
vypracování nástěnky VP
stanovení konzultačních hodin pro rodiče a žáky
domluvit termín schůzky pro rodiče vycházejících žáků
informovat zástupce středních škol o termínu schůzky (emailem, informace na web)

říjen

dokončení dokumentace pro školní rok 2024/2025
začlenění žáků s PO a využívání individuálních metod práce s těmito žáky
návštěva IPS Náchod (9. ročníky)

listopad

schůzka pro rodiče vycházejících žáků, beseda se zástupci škol, učilišť – 5.11.2024
doplňování 9.tříd nabídkami SŠ
monitorování žáků, kteří budou žádat o prodloužení školní docházky

prosinec

zjistit předběžný zájem žáků 5.ročníků o studium na víceletém gymnáziu

leden

konzultace s rodiči žáků 9. třídy- systém přihlašování na SŠ
umístění informací a dalších důležitých termínů na nástěnku a web školy
odevzdání hodnocení předchozího vzdělávání na SŠ žákům

únor

konzultace a pomoc rodičům s přihlašováním na SŠ

březen

sestavení přehledu výběru škol a oborů vycházejících žáků

duben

přijímací zkoušky
evidence přijatých žáků

květen

dokončování přehledů výsledků přijímacího řízení na SŠ
monitorování druhých a dalších kol přijímacího řízení

červen

hodnocení školního roku z pohledu výchovného poradce

Průběžně - práce s talentovanými žáky
 - individuální práce s neprospívajícími žáky
 - spolupráce s TU

vypracovala: Mgr. Bohatá Lucie, dne: 20. 09. 2024

Základní škola Boženy Němcové Jaroměř
Husovo náměstí 352

Tel. 491812630; fax 491811334; e-mail: zsbn@zsbn.cz;
www.zsbn.cz; PSČ 551 01

Příloha č. 4

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

**Strategie předcházení školní neúspěšnosti Základní školy Boženy Němcové
v Jaroměřu**

Školní rok 2024/2025

Vypracovala:

Mgr. Lucie Bohatá

Poradenské služby zabezpečuje výchovná poradkyně Mgr. Lucie Bohatá, speciální pedagog

Mgr. Lenka Urbancová, metodička prevence Mgr. Lenka Nejmanová a třídní učitelé.

Škola průběžně vyhodnocuje žáky s riziky neúspěšnosti, poskytuje jim pomoc k jejímu překonání, zohledňuje vnější prostředí ovlivňující výsledky žáků, přijímá případná opatření k zamezení rizikového chování.

Příčiny školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s dítětem a často také s rodinou dítěte. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neúspěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat.

Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

- a) osobnost dítěte - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy chování, zdravotní komplikace žáka, i v rámci LMP snížené nadání pro některý předmět
- b) nepodnětné rodinné prostředí (žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole - mezi kamarády, ve třídě, ve vztahu s učitelem)
- c) rodinné prostředí s nezájmem o školu a školní dění
- d) nadměrně ochranné rodinné prostředí

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

- **Spolupráce s mateřskými školami:**
 - Poskytování informací učitelkám mateřských škol v oblasti školní připravenosti dětí
 - Informace zákonným zástupcům dětí, jak připravit děti pro vstup do 1. ročníku základní školy - v rámci Školiček
 - Návštěvy dětí z MŠ ve škole – náhled do výuky
 - Otevřené hodiny
- **Zápis k povinné školní docházce v základní škole**

Konzultace se zákonnými zástupci dětí – přítomnost speciálního pedagoga,

Případné doporučení programů a metod k vyrovnání menší či nedostatečné připravenosti dětí

pro úspěšné zvládnutí 1. ročníku základní školy

Školičky pro předškoláky

- **V průběhu vzdělávání v základní škole**
- Vyhledávání žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb
- Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče
- Stanovení plánu pedagogické podpory
- Vyhodnocení plánu pedagogické podpory a stanovení dalšího postupu
- V odůvodněných případech doporučení zákonným zástupcům žáka vyšetření ve školském poradenském zařízení
- Na základě doporučení školského poradenského pracoviště zpracování individuálního vzdělávacího plánu a jeho realizace
- Poskytování podpůrných opatření dle vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Spolupráce s orgánem sociálně právní ochrany dětí
- Akce pro rodiče – např. ukázkové hodiny

Za školní neúspěšnost v naší škole považujeme situace, kdy:

- se žákův prospěch v předmětu nebo ve více předmětech výrazně zhorší o 2 stupně (nebo více) ve čtvrtletí nebo pololetí,
- žák ve čtvrtletí nebo pololetí neprospívá v jednom předmětu nebo ve více předmětech (4, 4-5, 5).

Situaci řeší:

- vyučující předmětu – informují zákonné zástupce a třídního učitele, navrhují opatření,
- třídní učitel – zajišťuje informaci rodičům prostřednictvím elektronické žákovské knížky nebo společné schůzky vyučujících a zákonných zástupců, rozhoduje o potřebě vypracování plánu pedagogické podpory (PLPP),

- výchovný poradce – účastní se jednání se zákonnými zástupci žáků a třídními učiteli, pokud selhala jednání podle odstavce 1. a 2
- ředitel školy (zástupce ředitele školy) – vede evidenci žáků ohrožených neprospěchem (ve čtvrtletí, pololetí), v případě nutnosti zajišťuje opatření.

Výrazné zhoršení prospěchu žáka nebo jeho neprospěch je vždy oznámen zákonnému zástupci, pokud možno včas, aby měl žák možnost prospěch na vysvědčení opravit.

Opatření pro zlepšení prospěchu žáků škola nabízí:

- pravidelné třídní schůzky a konzultační odpoledne, možnost emailové komunikace
- mimořádné konzultace učitelů po dohodě,
- mimořádné domácí úkoly po dohodě,
- mimořádné doučování pro žáky s ohroženým prospěchem v konzultačních hodinách učitelů,
- komunikaci zákonných zástupců s učiteli prostřednictvím elektronické žákovské knížky,
- užívání vhodných metod a forem práce v hodině,
- komunikaci s výchovným poradcem, speciální pedagogem, nebo metodikem prevence v pravidelných konzultačních hodinách - přehled na www.zsbn.cz nebo po telefonické domluvě,
- pokud je to nutné, třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími žáka vypracuje PLPP a s jeho obsahem seznámí zákonného zástupce,
- je-li vypracovaný PLPP a cíle PLPP nejsou naplněny, třídní učitel informuje zákonného zástupce a zve je do školy k jednání. Třídní učitel zákonnému zástupci navrhuje vyšetření žáka ve školském poradenském

zařízení. Písemné podklady z těchto jednání jsou archivovány u výchovného poradce jako příloha PLPP žáka,

- je-li je žák vzděláván podle IVP a neprospívá nebo u něj dochází ke zhoršení, třídní učitel informuje zákonné zástupce a zve je do školy k jednání za účasti výchovného poradce. V případě nutnosti je situace konzultována se školským poradenským zařízením. Písemné podklady z těchto jednání jsou archivovány u výchovného poradce jako příloha IVP žáka.

Závěrečné ustanovení

Kompetence pracovníků školy jsou uvedeny v Programu školního poradenského pracoviště
Strategie předcházení školní neúspěšnosti je součástí tohoto programu.

Základní škola Boženy Němcové Jaroměř
Husovo náměstí 352

*Tel. 491812630; fax 491811334; e-mail: zsbn@zsbn.cz;
www.zsbn.cz; PSČ 551 01*

Příloha č. 5

PLÁN SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA ŠPP

Plán speciálního pedagoga Základní školy Boženy Němcové v Jaroměři

Školní rok 2024/2025

Vypracovala:

Mgr. Lenka Urbancová

Průběžně

Metodické a koordinační činnosti

- Příprava a průběžná úprava podmínek pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole - koordinace speciálně pedagogických poradenských služeb na škole.

Příprava a průběžná úprava podmínek pro integraci žáků s jazykovou bariérou - koordinace služeb ve škole (ve spolupráci s Mgr. N. Horodeckou)
- Konzultace zjištěných údajů (v rámci péče o žáky se SVP) s vedením školy.
- Kooperace se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ) a s dalšími institucemi a odbornými pracovníky ve prospěch žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP).
- Dokumentace případů a její zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů, administrativa.
- Metodické činnosti pro pedagogy školy-specifika výuky a možnosti žáků dle druhu a stupně zdravotního postižení, návrhy metod a forem práce se žáky - jejich zavádění do výuky.
- Metodická podpora učitelů při realizaci PO 1. stupně.
- Metodická podpora učitelů v oblasti komunikace s dalšími odborníky, popř. ZZ.
- Metodická podpora učitelů v oblasti povinné dokumentace a legislativy.
- Spolupráce s metodiky prevence – oblast preventivních aktivit ve vztahu k problémům v chování a utváření třídních kolektivů.
- Spolupráce s výchovnou poradkyní – oblast PLPP, práce s nadanými žáky a statistického výkaznictví.
- Koordinace činností ŠPP (organizace činností, porady apod.)

Diagnostické a intervenční činnosti

- Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka (shromáždění údajů o žákovi, včetně anamnézy osobní a rodinné), analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení.
- Zajištění popř. realizace intervenčních činností.

- Poskytnutí úvodní poradenské konzultace dítěti, které spec. pedagoga samo vyhledá.

Časový a tematický plán speciálního pedagoga

září

- spolupráce s vedením školy na tvorbě náplní práce jednotlivých členů ŠPP
- příprava podkladů žáků s PO pro školní rok 2024/2025
- ve spolupráci s výchovným poradcem sestavení přehledu žáků s PO na škole pro školní rok 2024/2025
- participace na vytváření IVP v kooperaci s TU s cílem zkvalitnění péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP).

říjen

- zajištění dlouhodobé individuální práce se žákem – vytvoření seznamu žáků se SVP, ustanovení reedukačních skupin, projednání složení a časového rozvržení s reedukačními pedagogy.
- dokončení dokumentace pro školní rok 2024/2025
- náslechy a konzultace ve třídách

listopad

- aktualizace seznamu žáků s PO
- konzultace s pracovníky PPP Náchod - projednání PO

prosinec

- náslechy ve třídách - začlenění integrovaných žáků a využívání individuálních metod práce s těmito žáky
- konzultace s pracovníky PPP Náchod - projednání PO
- projednání potřebnosti pomůcek s reedukačními pedagogy, zabezpečení nákupu pomůcek pro žáky podle doporučení PPP, administrace v součinnosti s hospodářkou školy
- účast na poradách VP a ŠSP s ŘŠ

leden

- konzultace s pracovníky PPP, SPC Náchod
- organizační zabezpečení realizace PO nově zařazených žáků
- konzultace s VP, pedagogy školy a asistenty pedagoga
- účast na poradách VP a ŠSP s ŘŠ.

únor

- aktualizace žáků s PO
- konzultace s pracovníky PPP, SPC Náchod
- organizační zabezpečení realizace PO nově zařazených žáků
- konzultace s VP, pedagogy školy a asistenty pedagoga
- účast na poradách VP a ŠSP s ŘŠ

březen

- aktualizace seznamu PO
- konzultace s pracovníky PPP, SPC Náchod
- organizační zabezpečení realizace PO nově zařazených žáků
- konzultace s VP, pedagogy školy a asistenty pedagoga
- účast na poradách VP a ŠSP s ŘŠ
- příprava seznamu žáků, kteří půjdou na převyšetření do PPP a SPC
- projednání pomůcek s reedukačními kolegy

duben

- aktualizace seznamu PO
- konzultace s pracovníky PPP, SPC Náchod
- organizační zabezpečení realizace PO nově zařazených žáků
- konzultace s VP, pedagogy školy a asistenty pedagoga
- účast na poradách VP a ŠSP s ŘŠ
- nákup pomůcek pro PSPP, PI

květen

- aktualizace seznamu PO
- konzultace s pracovníky PPP, SPC Náchod
- organizační zabezpečení realizace PO nově zařazených žáků
- konzultace s VP, pedagogy školy a asistenty pedagoga
- účast na poradách VP a ŠSP s ŘŠ
- konzultace s třídními učiteli pro potřeby hodnocení IVP

červen

- aktualizace seznamu PO
- konzultace s pracovníky PPP, SPC Náchod
- organizační zabezpečení realizace PO nově zařazených žáků
- konzultace s VP, pedagogy školy a asistenty pedagoga
- účast na poradách VP a ŠSP s ŘŠ
- kontrola hodnocení IVP
- společně s VP příprava podkladů ŠPP na další školní rok